

IGNALINOS RAJONO MEIRONIŲ (RĖŽINIO) KAIMO ŽEMĖS NAUDOJIMO YPATUMAI

*Virginija Atkocevičienė, Jolanta Valčiukienė,
Daiva Juknelienė, Gintaras Kapočius,
Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademija*

SANTRAUKA

Nuo 1991 m. prasidėjus restitucinei žemės pertvarkymo reformai, sparčiai kito žemės ūkio paskirties žemės naudotojų grupės: mažėjo valstybinės žemės naudotojų kategorijos ir augo ūkininkų bei fizinių ir juridinių asmenų naudojamos privačios žemės ūkio paskirties žemės plotai. Žemės reforma – tai valstybės atliekamas žemės santykių pertvarkymas, kai keičiama žemės priklausomybė ir naudojimo tvarka. Straipsnyje išanalizuota Meironių (rėžinio) kaimo žemės reformos eiga ir žemės naudojimo galimybės. Istoriniai veiksniai ir kraštovaizdis lėmė rėžinio kaimo žemės naudojimo ypatumus.

Ignalinos rajone yra 207 rėžiniai kaimai. Rengiant Meironių rėžinio kaimo žemės reformos žemėtvarkos projektą, nutarta žemę, mišką projektuoti rėžiais, kaip yra dirbama dabartiniu laiku. Kaimo teritorija buvo suskirstyta į keturias dalis, o pretendentai pageidavo gauti ir brandaus miško, kuris jiems priklausė iki privatizacijos.

Kaimuose, ypač rėžiniuose, kur našumo balas mažas, o žemės nederlingos, žemė dažniausiai yra naudojama ekstensyviai. Savininkai žemę vertina ne pagal jos našumą, bet kaip materialinę vertybę, kur naudojimo paskirtis yra daugiau rekreacinė. Nepalankiose naudoti teritorijose žemės sklypų savininkai daugiausia užsiima kaimo turizmu.

Reikšminiai žodžiai: žemės reforma, rėžinis kaimas, žemės sklypai, neprivatizuojama žemė.

ĮVADAS

Per visą Lietuvos kaip valstybės gyvavimo laikotarpį šaliai didelę reikšmę turėjo politiniai ir socialiniai veiksniai. Pastaruosius veikė žemės santykių pertvarkymai, kurie turėjo įtakos žemės nuosavybės ir naudojimo formoms. Žemės santykių pertvarka vykdoma remiantis priimtais teisės aktais. Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkai nagrinėja racionalaus žemės naudojimo ir kraštovaizdžio išsaugojimo galimybes.

LR Konstitucijoje yra pabrėžiama, kad nuosavybės teisės yra neliečiamos ir saugomos įstatymų. Nuosavybė gali būti paimama tik įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams ir teisingai atlyginama (Lietuvos, 1992).

M. L. Bemelmansas-Videc ir kt. (1998), analizuodami, kaip užtikrinti darnų vystymąsi, siūlo taikyti reguliavimo priemones, kurios, jų nuomone, turėtų būti: įstatymai, ekonominės priemonės ir informacijos perdavimas.

Valstybinę ir privačią žemę naudoti reikia pagal nustatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį. Mažas kaimo gyventojų skaičius, neracionalūs žemės sklypai turi įtakos tam, kad atsirastų apleistų teritorijų. Ypač sudėtinga dirbti žemę rėžiniuose kaimuose. Veiksniai, kurie nulemia žemės ūkio naudmenų pokyčius, atsiranda dėl kaimo gyventojų skaičiaus, valstybės agrarinės politikos bei žemės ūkio produkcijos poreikio, mokslinės ir techninės pažangos.

Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – teritorijos gamtinių ypatumų, tradicinės žmonių veiklos, socialinės ir ekonominės plėtros poreikio nulemta pagrindinė žemės naudojimo kryptis, numatyta teritorijų planavimo dokumente, nuo kurios priklauso šios teritorijos planavimo ir žemės naudojimo sąlygos (Lietuvos, 2004).

P. Aleknavičius teigia, jog tam, kaip bus naudojamos žemės ūkio naudmenos, turi įtakos ūkininkavimo lygis, ekonominiai ir socialiniai veiksniai, priklausantys nuo žemės našumo, t. y. galimybės pelningai ūkininkauti (Aleknavičius, 2007).

Bendroji žemės ūkio politika yra viena iš svarbiausių taikomų darnaus vystymo priemonių, dėl kurios padidėja žemės ūkio gamybos našumas, stabilizuojasi žemės ūkio rinka, mažmeninės maisto kainos išlieka pastovios, taip pat pagerėja kaimiškų vietovių gyventojų gyvenimo sąlygos (Vaznonis V., Vaznonis B., 2011).

Dėl nedarbo kaimo vietovės vis labiau ištuštėja, apmiršta ekonominė veikla, o apleisti pastatai daro kaimo kraštovaizdį. E. Jankuvienės ir J. Jasaičio nuomone, racionaliai organizuojant naujų gyvenviečių planavimo procesus, parenkant optimalius, gyventojų poreikius ir vietovės specifikaciją atitinkančius sprendimus, ypač pagerėtų gyvenviečių fizinė infrastruktūra, būtų puoselėjamas kraštovaizdis, rūpinamasi aplinkosauga (Jankuvienė, Jasaitis, 2009).

V. Atkočiūnienė nagrinėja kaimo vietovių konkurencingumą lemiančius veiksniai. Autorė teigia, jog šiuolaikinėse kaimo plėtros teritorijose vis labiau įsigali nuostata, kad laimi ta vietovė, kuri plėtoja pagrindinius išteklius ir vietos plėtros veikėjų gebėjimus (Atkočiūnienė, 2009).

Kaimo vietovių raidą ir modelius darnaus vystymo požiūriu analizuoja A. Baležentis. Pasak autoriaus, sodybos ir jų išsidėstymas yra vienas svarbiausių kaimo vietovių ir kraštovaizdžio formavimo veiksnių. Darnaus vystymo požiūriu vienkiemiai geriausiai atitinka ekonominius ir aplinkos kriterijus, miesteliai geriausiai vertinami pagal socialines galimybes, o gyvenvietės socialiniu, ekonominiu ir aplinkos požiūriais vertinami vidutiniškai (Baležentis, 2011).

Nederlingose, mažo našumo, kraštovaizdžio elementais išraižytose teritorijose tikslinga ekstensyviai dirbti žemę arba skatinti kaimo gyventojus užsiimti alternatyviąja veikla.

V. Skulskis (2010) bei F. Offermannas (2000) teigia, kad ekologinis ūkininkavimas pripažintas kaip veikianti prevencinė aplinkos apsaugos priemonė, kurios potencialios galimybės padeda spręsti žemės ūkio produktų konkurencingumo, kaimo gyventojų užimtumo ir papildomų pajamų klausimus.

Alternatyviąją žemės ūkiui veiklą kaimo vietovėse analizavo A. Astromskienė, J. Ramanauskienė, R. Adamonienė (2012). Pasak autorių, tai veikla, kuri nėra susijusi su žemės ūkiu arba iš kurios gaunama papildomų pajamų. Ūkininkams ir smulkiems ūkininkams alternatyvioji veikla yra būdas padidinti pragyvenimo lygį, gerinti kaimo įvaizdį, mažinti emigraciją.

P. Lanjouwo ir A. Shariffo (2001) nuomone, alternatyviąją veiklą galima traktuoti kaip veiklą už nuosavo ūkio ribų.

Gražioiose Lietuvos kraštovaizdžio regionuose vystomas turizmas. Kaimo plėtros priemonės padeda kurti kaimo turizmo sodybų tinklą, atsiranda naujų darbo vietų, gerėja kaimo gyventojų gyvenimo kokybė. Dažnai turizmas yra siejamas su ekonomika, verslu. Pasaulinės turizmo organizacijos teigimu, turizmas – vienas iš sparčiausiai besivystančių ekonominių sektorių visame pasaulyje (Why..., 2015). Panašią poziciją apie turizmą išsako ir Europos aplinkos agentūra, kurios teigimu, turizmas – pelningas verslas ir viena didžiausių pasaulio pramonės šakų, o daugelyje regionų tai yra ir vienintelė investicija bei darbo vieta.

Miško naudotojai privalo sutvarkyti miško plotus taip, kad jie būtų tinkami naudoti pagal paskirtį, tausoti miško kelius, sausinimo sistemas ir kitus technologinius įrenginius, nepažeisti miško valdytojų, savininkų ir kitų naudotojų teisių bei teisėtų interesų (Lietuvos, 2001).

Apibendrinant galima teigti, kad labai svarbu naudoti žemę pagal naudojimo paskirtį, nederlingose teritorijose derinti intensyvų ir netradicinį ūkininkavimo būdą, saugoti ir tausoti unikalius Lietuvos kraštovaizdžio elementus. Svarbu skirti dėmesio regionų plėtrai.

Šio straipsnio tikslas – išnagrinėti Meironių (rėžinio) kaimo žemės naudojimo ypatumus.

Tikslui pasiekti iškelti šie tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti žemės reformos žemėtvarkos projekto rezultatus Meironių rėžiniame kaime.
2. Įvertinti veiksnius, turinčius įtakos žemės naudojimui nagrinėjamoje teritorijoje.

Nurodytam tikslui ir uždaviniams įgyvendinti taikytas mokslinės literatūros ir teisinių dokumentų, statistinių duomenų analizės metodas. Tyrimas atliktas remiantis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pateiktais statistiniais žemės reformos projekto rezultatais.

REZULTATAI

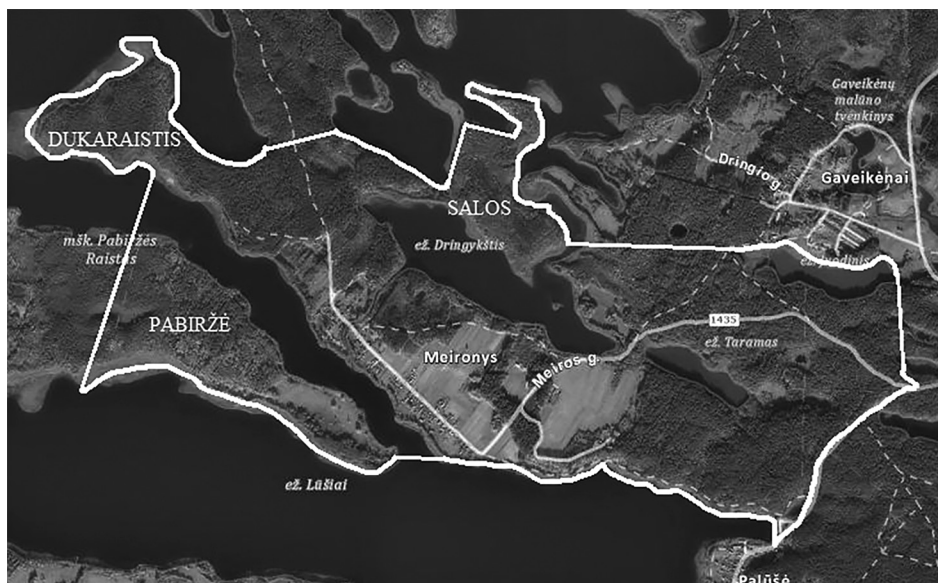
Meironių kaimas yra nuostabioje Aukštaitijos nacionalinio parko vietovėje, į vakarus nuo Palūšės, prie Lūšių ir Asalnų ežerų. Tai nedidelis, tipiškas gatvinis kaimelis (1 pav.). Kaimo gyventojai užsiima ne vien tik tradicine žemės ūkio veikla ar žuvininkyste, bet ir plėtoja privatų rekreacijos verslą.

1 pav. Meironių kaimo kraštovaizdžio ypatumai (www.ignalina.lt)

Meironių kaimo žmonių gyvenšana geriausiai iliustruoja žmonių gebėjimą prisitaikyti išgyventi ir ūkininkauti ypač sudėtingomis kraštovaizdžio sąlygomis. Kaimo gyventojų sodybos išsidriekusios abipus paežerės kelio. Istoriniu požiūriu senosios Meironių kaimo žemės yra vadinamos miško parku. Čia įkurtas Ekologinio švietimo centras ir botanikos takas (3,5 km ilgio, apie 150 augalų rūšių, iš kurių 9 yra įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą), vedantis Palūšės link. Kaime buvo įkurta Aukštaitijos NP administracija (www.ignalina.lt).

Rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektus ar jiems prilyginamus planus, asmenų, pageidaujančių įsigyti, nuomoti žemę, mišką ir vandens telkinius, naudotis jais neatlygintinai ar valdyti patikėjimo teise, sąrašas buvo rengiamas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymą (Lietuvos..., 1997).

2 pav. Kaimo suskirstymas į vietas (sudaryta autorių remiantis ŽRŽP)

Prieš rengiant projektą nagrinėjamos teritorijos plotas buvo 422 ha, iš jos neprivatizuotinos žemės plotas – 163,44 ha. Pageidaujamas kaip nuosavybę įsigyti žemės, miško, vandens plotas – 254,42 ha. 58 pretendentai pateikė prašymus susigrąžinti žemę natūra. Buvo suprojektuoti 234 žemės sklypai, užimančys 224,37 ha ploto, tai lėmė mažus žemės sklypų plotus (vidutinis žemės plotas sudaro 0,96 ha). Be to, buvo suprojektuoti 6 namų valdos sklypai, priklausantys atsikėlusiesiems gyventojams, 5 sklypai, skirti visuomenės poreikiams patenkinti, iš kurių 2 – paplūdimiams, stovyklavietei įrengti bei Nacionalinio parko direkcijos pastatui ir kultūros paveldo objektui. 4 miškų ūkio paskirties sklypai buvo suprojektuoti valstybinei miškų urėdijai.

Dalis projekte dalyvaujančių asmenų gyvena miestuose ir sodybas bei žemės sklypus naudoja tik vasaros sezono metu – užsiima rekreacine veikla. Tarp paveldėtojų buvo nemažai nesutarimų ir dėl asmeninio žemės ūkio naudojimo.

Žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo metu nutarta žemę, mišką projektuoti rėžiais, kaip yra dirbama esamuoju laiku. Kaimo teritorija buvo paskirstyta į keturias dalis. Viena dalis – tai kaimo pievos, kur buvo ganomi gyvuliai; antra dalis – Dukaraisčio užpelkėjusi žemė, kuri anksčiau buvo naudojama kaip pievos; trečia dalis – Salos, apaugusios mišku; ir ketvirta dalis – prie kaimo esantys brandūs miškai: pretendentai pageidavo gauti ir brandaus miško, kuris jiems priklausė iki privatizacijos (2 pav.).

Pretendentai pasirinko žemės, miško sklypus rėžiais. Jie pageidavo, kad dauguma sklypų ribotųsi su ežero pakrante. Buvo pateiktas pasiūlymas dėl pusiasalio pasidalijimo: viename sklype viso pusiasalio imti niekas nepageidavo, todėl jis procentiškai buvo padalytas visiems 58 pretendentams.

Rengiant projektą atsirasdavo priežasčių, dėl kurių projektavimo darbų eiga sulėtėdavo, tarkim, mirus buvusiems savininkams, jų paveldėtojai laiku nepristatė paveldėjimo teisės liudijančių ir kitų reikalingų dokumentų. Kita priežastis – tai rėžinių kaimų projektavimo problematika, kai tarp bendraturčių iškyla ginčų dėl žemės padalijimo, sklypų skaičių ir jų vietos pasirinkimo. Nagrinėjamu atveju dėl šių priežasčių Meironių kaimo projektas buvo rengiamas nuo 2004 m., vėliau atidėtas ir vėl pradėtas rengti 2007 m., bet ir vėl nepabaigtas. Iš naujo į vienkiemius neišskirstyto Meironių (rėžinio) kaimo ŽRŽP pradėtas rengti 2010 ir baigtas 2011 m.

Parengtame žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuoti rėžiais žemės ir miško sklypai, kuriuos skaido kelių infostruktūra, ežerai ir miško žemė. Suprojektuoti valstybinio miško sklypai, ežerai, visuomenės poreikiams suprojektuoti sklypai įtraukti į „neprivatizuojamus plotus“. Todėl žemės savininkai negalėjo pasirinkti jiems projektuojamų sklypų šioje teritorijoje. Apibendrinant projekto rezultatus, galima teigti, kad geografinė padėtis (teritorijos padalijimas į 4 dalis), gyventojų skaičius, pretendentų ginčai ir nesutarimai dėl žemės sklypų padalijimo ir vietos parinkimo, saugomų teritorijų tinklas, maži suprojektuoti žemės sklypai lemia teritorijos žemės naudojimo ypatumus.

Didžiąją – 305,87 ha – Meironių kaimo dalį užima miškų ūkio paskirties žemė. Suprojektuoti miško sklypai priklauso kelioms miškų apsaugos grupėms: 1) apsauginiams miškams; 2) ekosistemų apsauginiams miškams; 3) rekreaciniams miškams. Šalia miško, ežero pakrante, apie dviejų kilometrų ilgio vingiuoja turistų pamėgtas „Botanikos takas“. Kaimo viduryje yra senosios kaimo kapinės – tai kultūros paveldo objektas, kuris užima 0,18 ha teritorijos.

Žemės ūkio paskirties žemei (106,68 ha) nustatyta rekreacinė žemės naudojimo paskirtis, todėl šie žemės sklypai skirti kaimo turizmo paslaugoms teikti.

Kadangi Meironių kaimo vidutinis dirvožemio našumas yra žemas, jis netinka intensyviai ūkininkauti. Dirvožemio sudėtis yra priesmėlis ir smėlingas lengvo priemolio dirvožemis. Vidutinis žemės ūkio naudmenų našumo balas Ignalinos rajono savivaldybėje yra 33,1, o Meironių kaime – 29,1. Šis rodiklis, lyginant su vidutiniu Lietuvos (39,1), yra gana žemas.

Geografinės sąlygos lemia, jog šioje teritorijoje užsiimti žemės ūkio veikla praktiškai nenaudinga. Meironių kaimo išsidėstymas Aukštaitijos nacionaliniame parke tarp ežerų sąlygoja jo ūkininkavimo pobūdį.

Nacionalinio parko teritorijoje žemės naudmenos keičiamos tik pagal projektus, suderintus su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos departamentu ir parko administracija. Nacionalinių ir regioninių parkų teritorijose draudžiama žaloti ir keisti reljefą, steigti sodų bendrijas, šiltnaminės daržininkystės, sodininkystės, specializuotos gėlininkystės ūkius, tvenkininės žuvininkystės ir kitus ūkius, keičiančius tradicinius kraštovaizdžius.

Parengus Meironių (rėžinio) kaimo teritorijos žemės reformos žemėtvarkos projektą numatyta žemės sklypus naudoti ekstensyviai žemės ūkiui, daugiau plėtoti netradicinį ūkininkavimą, žemę naudoti rekreaciniais tikslais: įrengti poilsia vietas, paplūdimius, kaimo turizmo sodybas.

IŠVADOS

1. Atkurti nuosavybės teises į turėtą žemę rėžiniuose kaimuose yra ilgas ir sudėtingas procesas. Tai lemia rėžinių kaimų projektavimo problematika: teritorija pagal gamtos išteklius suskirstyta į 4 dalis, tarp bendraturčių iškyla ginčų dėl žemės sklypų projektavimo, sklypų skaičiaus ir jų vietos pasirinkimo. Bendras teritorijos plotas – 422,00 ha, iš jo „neprivatizuojami“ žemės plotai sudaro 163,44 ha, o likusiame plote suprojektuoti 234 žemės sklypai. Didžiąją – 305,87 ha – kaimo dalį užima miškų ūkio paskirties žemė. Nagrinėjamu atveju Meironių kaimo žemės reformos žemėtvarkos projektas buvo rengiamas nuo 2004 iki 2011 m.
2. Sklypų formavimo veiksniams nemažą įtaką padarė rajono bendrojo plano, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Asalnų hidrografinis draustinio apribojimai. Suprojektuoti rėžiais žemės ir miško sklypai, kurie skaidomi kelių infostruktūros, ežerų ir miško žeme. Daugelis pretendentų pageidavo, kad būtų priėjimas prie ežero pakrantės.
3. Ūkininkauti mažuose ir išskaidytuose žemės sklypuose sudėtinga ir galima tik ekstensyvi žemės ūkio veikla. Meironių kaime žemės našumo balas žemas – 29,1 balo, todėl gyvenantys kaime žmonės gali plėtoti netradicinį ūkininkavimą, kurti kaimo turizmo sodybas ir naudoti rekreacinius gamtos išteklius.

LITERATŪRA

1. Aleknavičius, P. (2007), Kaimišųjų teritorijų žemės naudojimo problemos. *Žemės ūkio mokslai*, 1, 82–90 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. rugsėjo 15 d.]. Prieiga internete: <http://elibrary.lt/resursai/LMA/Zemes%20ukio%20mokslai/ZEM71/Zem7111.pdf>.
2. Astromskiebė, A., Ramanuskienė, J., Adomienė, R. (2012). *LŽŪU MRU mokslo darbai*, 2 (31), 6–10.

3. Atkočiūnienė, V. (2009). Kaimo vietovių konkurencingumą lemiantys veiksniai. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos aktualijos ir perspektyvos*, 3 (16), 49–59 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. spalio 10 d.]. Prieiga internete: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB0001:J.04~2009~1367170524284/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>.
4. Baležentis, A. (2011). Kaimo vietovių raida ir modeliai: darnaus vystymo požiūris. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, 2 (6), 1–7 [interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. spalio 15 d.]. Prieiga internete: <http://vadyba.asu.lt/26/31.pdf>.
5. Bemelmans-Vidéc, M. L., Rist, R. C., Vedung, E. (1998). *Carrots, Sticks, and Sermons: Policy Instruments and Their Evaluation*. New Jersey and London: Transaction Publishers [interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. balandžio 8 d.]. Prieiga internete: https://www.google.lt/books?hl=lt&lr=&id=qeajs_EVxYEC&oi=fnd&pg=PP1&dq=Carrots,+Sticks,+and+Sermons:+Policy+Instruments+and+Their+Evaluation.+%E2%80%93+New+Brunswick:&ots=emoHNeBvUC&sig=MonXwAMMgdKdnLxwErXTov8bxRY&redir_esc=y#v=onepage&q=Carrots%2C%20Sticks%2C%20and%20Sermons%3A%20Policy%20Instruments%20and%20Their%20Evaluation.%20%E2%80%93%20New%20Brunswick%3A&f=false.
6. *Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo nutarimas Nr. 1160*, priimtas 2003 m. rugsėjo 11 d. Rio de Ženeire. TAR prieiga internete: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.EAC62D7F8C15/TAIS_396083.
7. *Ignalinos savivaldybės žemėlapiai*. [Žiūrėta 2018 m. rugsėjo 2 d.]. Prieiga internete: <https://www.geoportal.lt/savivaldybes/ignalina>.
8. Jankuvienė, E., Jasaitis, J. (2009). Šiuolaikinė Lietuviška sodyba kaime: lūkesčiai ir nauji sprendimai. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 3 (16), 202–208 [interaktyvus]. Prieiga internete: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367170540154/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>.
9. Lanjouw, P., Shariff, A. (2001). Rural non-farm employment in India: Access, incomes and poverty impact. In: *Paper presented at a workshop on “Rural transformation in India: The role of the non-farm sector”*. New Delhi: Institute of Human Development.
10. *Lietuvos Respublikos miškų įstatymas Nr. I-671*, priimtas 1994 m. lapkričio 22 d. TAR prieiga internete: <https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.5D6D055CC00C/OfQR0JecOC>.
11. *Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymas Nr. I-16-07*, priimtas 1991 m. liepos 25 d. TAR prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.075D49C59279>.
12. *Lietuvos Respublikos Konstitucija* (įsigaliojo 1992 m. lapkričio 2 d.). Prieiga internete: <http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm>.
13. *Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymas Nr. VIII-359*, priimtas 1997 m. liepos 9 d. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8A16A03D98D4>.
14. *Lietuvos Respublikos žemės įstatymas Nr. I-446*, priimtas 1994 m. balandžio 26 d. Nauja redakcija priimta 1994 m. balandžio 26 d. TAR prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CC10C5274343>.
15. Skulskis, V. (2010). Ekologinio ūkininkavimo veiksnių modeliavimas. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, 22 (3)

[interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. spalio 10 d.]. Prieiga internete: <http://vadyba.asu.lt/22/158.pdf>.

16. Vaznonis, V., Vaznonis, B. (2011). Bendrosios žemės ūkio politikos perspektyvos: link darnaus vystymosi. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*, 1 (25). S. Jokužio leidykla-spaustuvė.
17. World tourism organisation. *Why tourism?* [interaktyvus]. [Žiūrėta 2018 m. balandžio 12 d.]. Prieiga internete: <http://www2.unwto.org/content/why-tourism>.

PECULIARITIES OF THE LAND USE IN THE IGNALINA DISTRICT MEIRONYS ONE-STREET (LINEAR) VILLAGE

Virginija Atkocevičienė, Jolanta Valčiukienė, Daiva Juknelienė, Gintaras Kapočius

Summary

Since 1991 with the start of the restitutional reform of land reorganization, the groups of agricultural land users were rapidly changing: the categories of state land users decreased and the areas of private agricultural land used by farmers and natural and legal persons grew. Land reform is a state reorganization of land relations that changes land dependence and use. The article analyses the progress of the Meironys (linear) village land reform and land use possibilities. Historical factors and the natural landscape determine the peculiarities of the use of the land in the linear village.

There are 207 linear villages in Ignalina district. When preparing the land reform land management plan of the Meironys linear village, it was decided to design the land and the forest in strips of land as it is currently being done. The rural area was divided into four parts, and the applicants wanted to get a mature forest that belonged to them before privatization.

In villages, especially in linear ones, where productivity is low, land is inefficient, and land use is usually extensive. Owners value the land not according to its productivity, but as a material value, where the use is more recreational. In less-favoured areas, landowners are mainly engaged in rural tourism.

Keywords: land reform, linear village not divided into homesteads, land plots, non-privatized land.